Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-01-15

TRN 2020–0135

Handläggare:
Jonas Thörnqvist

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över motion 2020:1 av Jens Sjöström (S) angående elväg för SL-trafiken

Ärendebeskrivning

Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2020:1 av Jens Sjöström (S) angående förslag om elväg för SL-trafiken. Yttrandet ska vara regionstyrelsen tillhanda 2021-01-31. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån nämndens ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Yttrandet är avstämt med trafikförvaltningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande
Förslag till yttrande
Motion 2020:1 av Jens Sjöström (S) angående elväg för SL-trafiken

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Yttrande över motion 2020:1 av Jens Sjöström (S) angående elväg för SL-trafiken, TRN 2020–0135, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen

2. Paragrafen justeras omedelbart

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2020:1 av Jens Sjöström angående elväg för SL-trafiken.
I motionen föreslås att regionfullmäktige beslutar att:

- Uppdra åt Trafiknämnden att inleda ett samarbete med Stockholms stad om att inrätta ett försök med trådlösa elvägar för SL-bussar.
- Uppdra åt Trafiknämnden att i samarbete med Stockholms stad identifiera lämpliga busslinjer och vägsträckor där induktionsteknik ska installeras.

Bakgrund

En av de mest avgörande åtgärderna för att de klimatpåverkande utsläppen ska minska är att utsläppen från främst transportsektorn minskar väsentligt. Ett avgörande bidrag är fordonsflottans omställning till eldrift. Fordonsbranschen står inför en stor omställning kopplat till digitalisering och klimatfrågan. Att ha tillgång till relevanta forsknings- och innovationsresurser är centralt för att kunna följa med i utvecklingen.

Överväganden

Den regionala utvecklingsplanen RUFS 2050 beskriver hur regionen bör utvecklas långsiktigt för att bli en hållbar region. I såväl RUFS som Klimatfärdplanen är utvecklingen av en ökning av de eldrivna person- och varutransporterna prioriterade. Att utveckla och planera för utbyggnad av elvägar och laddinfrastruktur beskrivs som några av de viktigaste åtgärderna för detta. Den regionala inriktningen som beskrivs i RUFS 2050 prioriterar också regional samverkan och strategisk forskning och innovation som viktiga arbetssätt för att nå våra mål.

Projektet Fordonsdalen i Stockholm drivs av Region Stockholm tillsammans med KTH och stöttar företag med att få tillgång till de forsknings- och innovationsresurser som finns i regionen, hos våra globala fordonsföretag och forskningsaktörer. Projektet vill utreda om Stockholmsregionens IT-företag kan bli en del av lösningen och hitta synergier för gemensam ökad konkurrenskraft och tillväxt i Stockholmsregionen.

Medicarrier, Region Stockholms eget transportbolag, kör på i princip bara förnybara bränslen. Ambitionen för kommande upphandlingar är att kunna kravställa större andel elfordon.

SLSO agerar fleet manager för de egna 500 fordonen samt ytterligare 250 fordon på andra förvaltningar. Av dessa är 26 laddhybrider och 18 elbilar. SLSO har installerat 116 laddpunkter genom Klimatklivet, samtliga i Locums lokaler. Inför 2021 ska ca 200 bilar bytas och ambitionen är att hälften blir elfordon.

Trafikverket planerar för att starta en elvägspilot för att testa elvägstekniken och elvägssystemet i full skala. En av två vägsträckor som utvärderas för detta är en 24 km lång vägsträcka på väg 73 mellan trafikplats Älgviken i Nynäshamns kommun till trafikplats Fors i Haninge kommun, Stockholms län. Region Stockholm deltar i det arbetet genom Tillväxt- och regionplaneförvaltningen och verkar för att elvägspiloten ska hamna på väg 73. Avsikten är att säkerställa framkomligheten för en långsiktigt hållbar transportförsörjning genom att anläggningen utformas säkert samt bidrar till övergripande mål för miljö och miljökvalitet. Den teknik och det system som elvägspiloten ska pröva är tänkt att fungera som nationell standard i en långsiktig utbyggnad av elvägar i hela landet.

Slutligt val av teknik görs av Trafikverket i upphandlingsskedet inför genomförandet av elvägspiloten. En elväg längs väg 73 har potential att kunna fungera som testbädd för SL:s busstrafik.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Jonas Thörnqvist
Regionplanerare

Tillväxt- och regionplanenämnden

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
2021-01-15

TRN 2020–0135

Regionstyrelsen
registrator.rlk@sll.se

Yttrande över motion 2020:1 av Jens Sjöström (S) angående elväg för SL-trafiken

Inledning

Tillväxt- och regionplanenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2020:1 av Jens Sjöström (S) angående elväg för SL-trafiken. Yttrandet utgår från ett samlat regionalt utvecklingsperspektiv utifrån nämndens ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Yttrandet är avstämt med trafikförvaltningen
I motionen föreslås att regionfullmäktige beslutar att:

- Uppdra åt Trafiknämnden att inleda ett samarbete med Stockholms stad om att inrätta ett försök med trådlösa elvägar för SL-bussar.
- Uppdra åt Trafiknämnden att i samarbete med Stockholms stad identifiera lämpliga busslinjer och vägsträckor där induktionsteknik ska installeras.

Synpunkter

I RUFS 2050 är en ökning av de eldrivna person- och varutransporterna en regional prioritering. Även Klimatfärdplan 2050 stödjer detta genom insatsområdet att fokusera på att minska utsläppen inom transporterna och bebyggelsen Att utveckla och planera för utbyggnad av elvägar och laddinfrastruktur beskrivs som några av de viktigaste åtgärderna för detta. Den regionala viljeinriktningen som beskrivs i RUFS 2050 prioriterar också regional samverkan och strategisk forskning och innovation som viktiga arbetssätt för att nå våra mål.

Region Stockholm deltar genom tillväxt- och regionplaneförvaltningen i Trafikverkets arbete med en elvägspilot för att testa elvägsteknik och elvägssystem i full skala. En av två vägsträckor som utvärderas för detta är en 24 km lång vägsträcka på väg 73 mellan trafikplats Älgviken i Nynäshamns kommun till trafikplats Fors i Haninge kommun, Stockholms län. Region Stockholm verkar för att elvägspiloten ska hamna på väg 73. En elväg på väg 73 har potential att kunna fungera som testbädd för SL:s busstrafik.

Syftet med elvägspiloten är att pröva teknik och system i skarpt läge. Slutmålet är att det slutliga valet av teknik och system ska användas som nationell standard för elvägar. Införandet av elväg är en komplicerad process, där många frågor behöver utredas och klargöras. En del av dessa frågeställningar hanteras inom ramen för elvägspiloten, andra inom initiativ som tagits av regeringen för utveckling av elvägar i Sverige, däribland ett utredningsuppdrag till Trafikverket och en särskild utredare som har fått i uppdrag att analysera och föreslå hur en reglering av elvägar kan utformas liksom hur drift och underhåll av elvägar kan finansieras. Val av teknik för elvägspiloten görs av Trafikverket inom ramen för upphandling av genomförandet av pilotprojektet.

Projektet Fordonsdalen i Stockholm, som drivs av Region Stockholm tillsammans med KTH, stöttar företag med att få tillgång till de forsknings- och innovationsresurser som finns i regionen, hos våra globala fordonsföretag och forskningsaktörer.

En utveckling av en elvägsteknik för bussar i Stockholms innerstad bör ske samordnat, eller i alla fall i dialog med, Trafikverkets elektrifieringsprogram och övrigt arbete med elvägar för tunga fordon.

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2020 -02- 11
Dnr RS 2020-0179
2020:1

MOTION
2020-01-31

Motion av Jens Sjöström (S) angående elväg för SL-trafiken

På Gotland testas nu en trådlös elväg för bussar och tunga lastbilar. Det är ett induktivt, dynamiskt kraftöverföringssystem. Väginfrastrukturen placeras under asfalten i körfältslinjen och mottagaren placeras på fordonets underrede. Ett kommunikationssystem skickar och tar emot data i realtid. Den trådlösa tekniken är ett kostnadseffektivt sätt att elektrifiera tung trafik utan att det påverkar den fysiska omgivningen. Dessutom minskar behovet av att installera stora batterier och stå parkerad för att ladda upp batteriet.

Gotlands elväg är totalt 1,6 km lång och anläggs på delar av en 4,1 km lång sträcka mellan centrala Visby och Visby flygplats. På sträckan kommer bland annat Flygbussarna att köra en elbuss med passagerare till och från flygplatsen.

Det finns många fördelar med trådlös teknik. Infrastrukturen är helt passiv under vägen till dess att ett fordon passerar över en spole och identifierats som en godkänd mottagare av energi. Först då startar energiöverföringen. Identifieringen sker meter för meter och infrastrukturen i varje segment slås av eller på på millisekunder. På så sätt blir infrastrukturen helt ofarlig för människor och djur i närheten av vägen. Inget elektromagnetiskt fält träffar den som passerar vägen gående, cyklande eller i ett annat fordon.

Elvägar minskar både klimatutsläppen och trafikbullret. Vi anser att Region Stockholm och Stockholms stad bör ha ett eget försök med induktiva elvägar för SL-bussar. Tekniken passar utmärkt för Stockholm och skulle kunna vara en del i att nå kommunala, regionala och nationella miljömål utan att riskera tillgängligheten på kollektivtrafik.

Ett vanligt motargument mot elbussar är att bussarna inte kan stå still och ladda tillräckligt länge och tillräckligt ofta eftersom de måste vara ute i trafiken. Genom att installera induktiv elinfrastruktur på en väl vald sträcka där många bussar passerar regelbundet kommer bussarna att laddas samtidigt som de körs.

Ett annat vanligt motargument mot elbussar är att det krävs alltför stora och tunga batterier för att kunna köra tillräckligt länge mellan laddningarna. Med induktiv teknik minskar batteristorleken radikalt eftersom laddningen sker samtidigt som bussen kör. Det enda som krävs är att installera en eller flera mottagare på bussens underrede.

Ett annat motargument skulle kunna vara att de ständiga arbetena i vägarna redan är för många, för långsamma och för dåligt samordnade. Att installera elvägar är dock varken så komplicerat eller omfattande som man kan tro. På bara en natt kan kopparspolarna placeras i vägen och täckas med asfalt, och systemet kan sättas i drift.

Med trådlösa elvägar i Stockholm minskar både koldioxidutsläpp och trafikbuller. Region Stockholm och behöver göra ett eget försök med induktiva elvägar för SL-bussar. I det arbetet ingår att identifiera intresserad trafikoperatör för pilotförsöket som en del i arbetet med att elektrifiera stora delar av regionens bussflotta.

För att finansiera försöksverksamheten bör det finnas stora möjligheter att få statliga bidrag via till exempel klimatklivet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att regionfullmäktige besluta

att uppdra åt Trafiknämnden att inleda ett samarbete med Stockholms stad om att inrätta ett försök med trådlösa elvägar för SL-bussar

att uppdra åt Trafiknämnden att i samarbete med Stockholms stad identifiera lämpliga busslinjer och vägsträckor där induktionsteknik ska installeras

